

science מדע

פְּרִס נוֹבֵל

פְּרִס נוֹבֵל הוּא הַפְּרִס הַבִּין לְאֻמֵי הָרָאשׁוֹן הַמְעֻנָק מִדֵי שָׁנָה מֵאֶז 1901 עַל הַשָּׂגִים בְּפִיזִיקָה, כִּימְיָה, רְפוּאָה, סְפָרוֹת וְשָׁלוֹם. בְּשָׁנַת 1968 נוֹסַף גַּם תַּחֲוִים מְדַעִי הַכְּלָלָה. בְּנוֹסֵף לְכַבּוֹד וְלִיקָרָה מְקַבְּלִים זֹכֵי הַפְּרִס מְעַנֵּק בְּסָפִי, תְּעוּדָה וּמִדְּלָיָה.

אַלְפֶּרֶד נוֹבֵל, הָאִישׁ שֶׁהֵגָה אֶת רְעִיוֹן הַפְּרִס הִנְקָרָא עַל שְׁמוֹ, וְאָף הַקִּים אֶת הַקָּרוֹן הַמְּמַנֶּנֶת אֶת הַפְּרִסִים, נוֹלַד בְּשֶׁטוֹקְהוֹלְם, שְׁוֵדִיָּה בְּשָׁנַת 1833. נוֹבֵל יָדוּעַ גַּם כְּמַמְצִיא הַדִּינָמִיט ב – 1866 שָׂאוֹתוֹ הַמְצִיא בְּמִטְרָה לְמַצֵּא חֹמֶר לְפִיצוּץ סְלָעִים בְּדֶרֶךְ בְּטוּחָה יוֹתֵר. אֶת הַסְּלָעִים הָיָה צָרָךְ לְפוּצֵץ כְּדֵי לְחַפֵּר מְנַהֲרוֹת אוֹ מְכָרוֹת, לְפַלֵּס דְּרָכִים וְעוֹד.

הַמְצָאָת הַדִּינָמִיט וְהַשְּׂמוּשִׁים הָרַבִּים שֶׁנִּמְצְאוּ לְחֹמֶר הַנֶּפֶץ הָיָה הַפְּכוֹ אֶת אֲלֶפֶרֶד נוֹבֵל לְאִישׁ עָשִׂיר. בְּהַמְשָׁךְ דְּרָכּוֹ הַקִּים מַעֲבָדוֹת וְחִבְרוֹת בְּיוֹתֵר מ – 20 מְדִינוֹת בְּרַחֲבֵי הָעוֹלָם, וְהַבִּין, בְּצַעֲרָה, שֶׁהַמְצָאָתוֹ מְשַׁמֶּשֶׁת גַּם לְמִטְרֹת מְלַחֲמָה וְהָרֵג.

ב – 27 בְּנוֹבֶמְבֶּר, שָׁנַת 1895 חָתַם אֲלֶפֶרֶד נוֹבֵל עַל צוּאָתוֹ הָאַחֲרוֹנָה בְּאֻמְצֵעוֹתֶיהָ יָסַד אֶת פְּרִס נוֹבֵל. בְּעֶזְרַת הַפְּרִס הַמְעֻנָק לְאֻנָּשִׁים אֲשֶׁר תָּרְמוּ לְאֻנוּשִׁוֹת, בְּקֶשׁ לְכַפֵּר עַל הַנֶּזֶק שֶׁגָּרְמָה הַמְצָאָתוֹ.

הוּא נִפְטָר ב – 10 בְּדֶצֶמְבֶּר, 1896 בְּמִקוֹם מְגוּרָיו בְּאִיטָלְיָה. תְּאָרִיךְ זֶה, ה – 10 בְּדֶצֶמְבֶּר, הוּא גַּם הַיּוֹם שֶׁבוֹ מְעַנִּיק מְלָךְ שְׁוֵדִיָּה אֶת הַפְּרִס לְזוֹכִים.

science מדע

פְּרִס נוֹבֵל

פרס נובל הוא הפרס הבין לאומי הראשון המוענק מדי שנה מאז 1901 על השגים בפיזיקה, כימיה, רפואה, ספרות ושלוש. בשנת 1968 נוסף גם תחום מדעי הכלכלה. בנוסף לכבוד וליוקרה מקבלים זוכי הפרס מענק כספי, תעודה ומדליה. אלפרד נובל, האיש שהגה את רעיון הפרס הנקרא על שמו, ואף הקים את הקרן המממנת את הפרסים, נולד בשטוקהולם, שוודיה בשנת 1833. נובל ידוע גם כממציא הדינמיט ב-1866 שאותו המציא במטרה למצוא חומר לפיצוץ סלעים בדרך בטוחה יותר. את הסלעים היה צריך לפוצץ כדי לחפור מנהרות או מכרות, לפלס דרכים ועוד. המצאת הדינמיט והשמושים הרבים שנמצאו לחומר הנפץ הזה הפכו את אלפרד נובל לאיש עשיר. בהמשך דרכו הקים מעבדות וחברות ביותר מ-20 מדינות ברחבי העולם, והבין, בצער, שהמצאתו משמשת גם למטרות מלחמה והרג. ב-27 בנובמבר, שנת 1895 חתם אלפרד נובל על צוואתו האחרונה באמצעותה יסד את פרס נובל. בעזרת הפרס המענק לאנשים אשר תרמו לאנושות, ביקש לכפר על הנזק שגרמה המצאתו. הוא נפטר ב-10 בדצמבר, 1896 במקום מגוריו באיטליה. תאריך זה, ה-10 בדצמבר, הוא גם היום שבו מעניק מלך שוודיה את הפרס לזוכים.

Traduction	שורש	הוא - עבר	בניין	שם הפועל
attribuer	ע.ג.ק	העניק	הפעיל	להעניק
édifier, créer	ק.ו.מ	הקים	הפעיל	להקים
inventer	מ.צ.א	המציא	הפעיל	להמציא
faire exploser	פ.צ.צ	פצץ	פעל	לפוצץ
niveler	פ.ל.ס	פילס	פיעל	לפלס
expier	כ.פ.ר	כיפר	פיעל	לכפר

Vocabulaire

prestige	יוקרה
somme d'argent	מענק כספי
fond	קרן
but, objectif	מטרה
matière	חומר
explosion	פיצוץ
rochers	סלעים
tunnels	מנהרות
mines	מכרות
utilisation	שימוש
explosif	חומר נפץ
avec peine	בצער
humanité	אנושות
dommage	נזק
récipiendaires	זוכים

שאלות על הטקסט

1. מי היה אלפרד נובל ?

2. מה הוא המציא ?

3. מה היה השימוש העיקרי של ההמצאה שלו ?

4. מה מעניק מלך שוודיה מדי שנה ?

5. למי המלך מעניק את הפרס ?

6. מדוע נובל רצה לכפר על מעשיו ?

7. איך נובל הפך לאיש עשיר מאוד ?

La flexion des noms - Noms au singulier.